

Pukinmäen taidekoulut

**KUVATAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN
OPETUSSUUNNITELMA 2018**

Pukinmäen taidekoulujen kuvataiteen opetussuunnitelma

1 Yleistä	3
1.1 Pukinmäen taidekoulut.....	3
1.2 Taiteen perusopetus	3
1.3 Oppilaitoksen toiminta-ajatus	3
1.4 Arvot	3
2 Opetuksen toteuttaminen	5
2.1 Työtavat	5
2.2 Oppimisympäristö.....	5
2.3 Toimintakulttuuri	5
2.4 Oppilaaksi ottaminen	6
2.5 Oppimisen arviointi	6
2.6 Oppimäärän yksilöllistäminen	6
2.7 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.....	6
2.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen	6
3 Kuvataiteen opetuksen rakenne ja laajuus	7
3.1 Varhaisiän kuvataidekasvatuksen laajuus.....	7
3.2 Taiteen perusopetuksen laajuus kuvataiteessa.....	7
4 Varhaisiän kuvataidekasvatus.....	8
4.1 Varhaisiän taideintegraatio-opinnot.....	8
4.2 Varhaisiän kuvataiteen opinnot.....	8
5 Kuvataiteen laaja oppimäärä.....	9
5.1 Kuvataideopintojen rakenne ja laskennallinen laajuus	10
5.2 Kuvataiteen perusopinnot	11
5.3 Kuvataiteen syventävät opinnot.....	13
5.4 Oppimisen arviointi kuvataideopetuksessa.....	15
6 Aikuisten kuvataideopinnot	16

1 Yleistä

1.1 Pukinmäen taidekoulut

Pukinmäen taidekoulut on Pukinmäen Taidetalo-yhdistys ry:n ylläpitämä monitaiteinen koulu, jossa voi opiskella kuvataidetta, musiikkia, sanataidetta, sirkustaidetta, tanssia ja teatteritaidetta sekä eri taiteenaloja integroivaa taidetta.

Pukinmäen taidekoulujen opetussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen 2017 antamia taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteita. Kuvataiteen opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteita. Myös sirkus- ja teatteritaiteen opetus pohjautuu laajan oppimäärän perusteisiin. Musiikin, sanataiteen ja tanssin opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteita. Opetussuunnitelman hyväksyy Helsingin kaupunki.

1.2 Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään hyvän taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista.

Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

1.3 Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Pukinmäen taidekoulujen opetus on monitaiteista ja laadukasta taidekasvatusta, joka tukee lasten ja nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä heidän omassa elinympäristössään. Lapset ja nuoret nähdään taiteen kentässä täysivaltaisina toimijoina.

Pukinmäen taidekouluissa taideopetuksen erityispiirteenä on taiteiden välinen integraatio. Taideopetuksen tavoitteena on antaa kosketus monimuotoiseen taiteeseen piirtämättä jyrkkiä raja-aitoja eri taiteenalojen välille. Taiteen tekeminen nähdään leikin sukulaisena ja ihmisen perustarpeena, jossa mahdollistuu ihmisyyden tutkiminen ja maailmaan vaikuttaminen.

Taideopetus auttaa jäsentämään ympäröivää monikulttuurista todellisuutta ja auttaa rakentamaan kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opinnot myös tukevat uteliaisuutta, yhteistyötaitoja sekä luovaa ja kriittistä ajattelua. Taideopetus on kannustavaa ja oppilaan identiteettiä ja hyvinvointia vahvistavaa.

1.4 Arvot

Taidekäsitys

Pukinmäen taidekouluissa taide ja taiteen tekeminen nähdään ennen muuta kokemuksena ja osana elämää. Taiteen tekeminen nähdään ihmisen perustarpeena. Taidetta tehdään näkyväksi taiteellisissa tuotoksissa eri taiteen aloille ominaisilla ja niitä integroivilla toimintatavoilla. Tekemiseen suhtaudutaan tosissaan ja ennakkoluulottomasti kunkin taiteenalan traditiota kunnioittaen sekä taiteellista ja taidollista laatua vaalien. Taide on monimuotoista ja ennalta määrittelemätöntä. Se on mahdollisuuksien tila, joka luodaan ihmisten ja ympäristön välisessä henkisessä, fyysisessä ja sosiaalisessa kanssakäymisessä. Taide, ihmisyyys ja maailma hengittävät toistensa läpi ja heijastavat toinen toistaan.

Ihmiskäsitys

Ihminen nähdään aistiensa kautta ympäristöään kokevana holistisena olentona, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa. Taideopetus tukee ihmisen yksilöllistä kasvua ja osallisuutta taidetta tekevään yhteisöön.

Taideopetus pohjautuu ihmisoikeuksien ja lasten oikeuksien sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kunnioitukseen. Opetuksessa edistetään laaja-alaista sivistystä, kulttuurien moninaisuutta, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetukseen voivat hakeutua kaikenikäiset ihmiset iästä, sukupuolesta, kulttuuritaustasta ja varallisuudesta riippumatta.

Oppimiskäsitys

Pukinmäen taidekoulussa oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii kokemuksen ja kokeilun kautta. Taideopetuksessa korostuvat luova leikki ja eri taiteenalojen traditiot sekä niiden välinen integraatio. Ihminen kasvaa, kehittyy ja tekee taidetta yhteisön ja ympäristön osana. Yksilö löytää oman ominaislaatunsa suhteessa toisiin. Kehollinen toiminta on oleellinen osa oppimistapahtumaa. Pukinmäen taidekoulussa taiteen tekeminen nähdään ihmisen elinikäisenä oppimisprosessina.

Hyväksytyksi tuleminen kokemus on oppimisen lähtökohta. Mielekkäät, merkitykselliset ja tyydyttävät kokemukset motivoivat ihmistä oppimaan. Harjoittelu ja sitoutuminen ovat avainasemassa oppilaan kehittymisessä. Taiteellinen sisältö ja taitojen oppiminen liitetään oppilaan intresseihin ja aikaisempaan osaamiseen. Oppilaalle annetaan mahdollisuus oivaltaa itse. Oppilaalla on vapaus etsiä omaa tietä ja itselleen mieluisaa tapaa tehdä taidetta. Virheitä saa tehdä, ja niihin voidaan suhtautua pedagogisina ja taiteellisina mahdollisuuksina.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2 Opetuksen toteuttaminen

2.1 Työtavat

Pukinmäen taidekoulujen oppimisympäristö koostuu vuorovaikutussysteemistä, jossa keskenään vaikuttavat yksilöt, ryhmä, opettajat, fyysinen toimintaympäristö ja koko yhteisö. Systeemin ytimessä on taiteen tekeminen ja oppiminen. Taiteen opiskelu on pitkäjänteistä ja tapahtuu opetussuunnitelman pohjalta. Taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Opetus on ryhmäopetusta, ja siinä painottuvat yhdessä opiskelu ja oppiminen. Musiikissa annetaan ryhmäopetuksen lisäksi myös pari-yksilöopetusta. Maltilliset ryhmäkoot ja opetustilanteen kannalta riittävä opetushenkilökunta mahdollistavat jokaisen oppilaan yksilöllisen huomioimisen.

Pukinmäen taidekouluissa halutaan mahdollistaa kaikkien toiminnassa mukana olevien kuuluminen "Puksun yhteisöön". Yhteisö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen, kannustava ja rohkaiseva. Opetuspaikat tehdään viihtyisiksi ja taiteelliseen toimintaan houkuttaviksi. Tavoitteena on auttaa oppilasta virittäytymään arkista ajattelua ja tottumuksia laajemmalle.

2.2 Oppimisympäristö

Pukinmäen taidekoulujen ensisijaisina oppimisympäristöinä toimivat Helsingissä Pukinmäen kaupunginosassa sijaitsevat sirkussali (Erkki Melartinin tie 2D), taidetalo (Unikkotie 4) ja musiikkikoulu (Säveltie 5). Oppimisympäristöt ovat fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisia. Kesäisin taideproduktio-opintojen esityspaikkoina toimivat Mustasaaren ja Fallkullan kesäteatterit. Vuotuisia taideopintoihin liittyviä esityksiä, konsertteja ja näyttelyitä pidetään Malmitalon Malmisalissa ja Pukinmäen kirjastolla.

Opetustilat mukautuvat funktionaalisesti taiteenaloiksi tarpeisiin. Pukinmäen taidekoulussa taataan kullekin taiteenalle asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit. Välineet huolletaan säännöllisesti ja ne ovat turvallisia ja ajanmukaisia. Teknologiaa ja virtuaalisia oppimisympäristöjä hyödynnetään oppimisessa.

2.3 Toimintakulttuuri

Pukinmäen taidekoulut on aktiivisesti verkostoituva kulttuuritoimija, joka toteuttaa laadukasta taidekasvatusta yhteistyössä paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa. Taiteen perusopetusta kehitetään pitkäjänteisesti kansallisten toiminnasta vastaavien tahojen antamien määräysten ja suositusten pohjalta sekä yhteistyössä muiden taidekoulujen kanssa. Opetustoiminnasta vastaavat kunkin taiteenalan ja taideopetuksen ammattilaiset, jotka ovat sitoutuneita jatkuvaan oman taiteensa ja pedagogiikkansa kehittämiseen.

Taideopetuksen laadussa on ensisijaisen tärkeää kokijakohtainen laatu, jonka lähtökohta on oppilaiden opetustilanteessa kokema mielekkyys ja merkityksellisyys. Pukinmäen taidekoulussa jokaista oppilasta arvostetaan omana itsenään. Koulussa vaalitaan ihmisten välistä vastavuoroista kanssakäymistä, jossa jokaisella on mahdollisuus tulla kuulluksi. Ihmiset kohdataan ystävällisessä, kannustavassa ja kunnioittavassa hengessä. Yhteisöön kuulumisen kokemus on perusta, jonka päälle toiminta rakentuu. Oppilaiden osallisuuden lisäksi kannustamme heidän perheitään osallistumaan toimintaan. Taide tapahtuu, kun ihmiset antautuvat yhdessä sen äärelle.

Oppilaita kannustetaan tekemään taidetta tosissaan kohti todellisia taiteen esitys- ja julkistustilanteita. Oppilaat esiintyvät, konsertoivat ja järjestävät näyttelyitä lukuvuosittain. Oppilaita rohkaistaan vuosittain hakeutumaan esiintymään, konsertoimaan ja tuomaan taidettaan näytteille erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tapahtumissa. Esityksissä ja teoksissa vaalitaan taiteellista ja taidollista laatua.

2.4 Oppilaaksi ottaminen

Pukinmäen taidekouluihin otetaan uusia oppilaita syksyllä ja osaan ryhmistä myös pitkin vuotta. Ilmoittautuminen tapahtuu www-sivujen kautta kevätlukukauden lopulla. Pääsykokeita ei järjestetä, vaan paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetusta järjestetään kaikille halukkaille siinä määrin kun toimivia ryhmiä syntyy. Uusi oppilas aloittaa aina perusopetustasolta tai sopivaksi katsotulta tasolta. Mikäli oppilas on saanut muualla taiteen perusopetusta tai vastaavaa musiikissa, kuva-, sana-, sirkus- tai teatteritaiteessa tai tanssissa, luetaan nämä opinnot hyväksi. Vapaaoppilaspaikkaa voi hakea sosiaalisin ja taloudellisin perustein. Vapaaoppilaspaikat myöntää Pukinmäen taidetalo-yhdistys ry:n hallitus. Pukinmäen taidekoulut tekee vapaaoppilaspaikkojen osalta yhteistyötä sosiaalitoimen, kirkon diakoniatyön ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Sisaralennusta annetaan automaattisesti kaikille perheille, joiden lapsista useampi kuin yksi opiskelee Pukinmäen taidekouluissa. Maksunalennuksilla pyritään takaamaan taideopetuksen saavutettavuus kaikille toimintaan mukaan haluaville oppilaille.

2.5 Oppimisen arviointi

Pukinmäen taidekoulussa arviointi ymmärretään laajasti ihmisen ja ympäristön vuorovaikutuksena. Ihminen saa koko ajan ympäristöltään suoraa ja epäsuoraa palautetta itsestään ja omista taidoistaan. Ympäristöltä saamansa palautteen kautta ihminen oppii kuinka luontainen halu kuulua toisten joukkoon, tulla hyväksytyksi ja arvostetuksi voi tyydyttyä. Pukinmäen taidekoulussa panostetaan aktiiviseen palautteenantoon, joka tukee ihmisen hyväksytyksi tulemistä ja myönteistä kuvaa itsestä kyvykkäänä ja osaavana. Palautteen lähtökohtana on ihmisen kehittymispotentiaali.

2.6 Oppimäärän yksilöllistäminen

Pukinmäen taidekoulut tarjoaa oppilailleen mahdollisuuden opiskella taidetta oman taitotason ja intressien mukaan. Oppilaille laaditaan opintojen edetessä henkilökohtainen opintosuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, suoritukset ja arviointimenettely. Suunnitelmaa tarkennetaan välitavoitteiden tultua saavutetuiksi. Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä.

2.7 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Pukinmäen taidekoulut tekee aktiivista yhteistyötä sekä toteuttaa taidekasvatusprojekteja eri yhteistyökumppanien kanssa. Oppilaitoksen koko henkilökunta seuraa aktiivisesti taiteen perusopetuskentän tapahtumia ja osallistuu taiteen perusopetuksen kehittämiseen. Oppilaiden vanhempiin pidetään aktiivisesti yhteyttä. Koulun tapahtumista tiedotetaan ja opintojen rakenteesta informoidaan oppilaita ja vanhempia. Kerran vuodessa pidetään vanhempainilta. Vanhempia rohkaistaan tulemaan mukaan taideproduktioiden avustaviin tehtäviin.

Pukinmäen taidekoulujen oppilaat ja opintoryhmät esiintyvät vuosittain lukuisissa koulun juhlissa, paikallisissa tapahtumissa, lasten ja nuorten kilpailuissa ja festivaaleilla sekä pyynnöstä yksityistilaisuuksissa.

2.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Opetushenkilökunta ja oppilaat osallistuvat aktiivisesti opetussuunnitelman kehittämiseen, joka ymmärretään jatkuvana prosessina. Opetussuunnitelman kehittäminen taidekasvatuksen tieteenalaa ja taidekenttää seuraten sekä oppilaita kuunnellen on keskeinen osa Pukinmäen taidekoulujen toimintaa, jolla pidetään yllä taideopetuksen laatua ja ajantasaisuutta.

3 Kuvataiteen opetuksen rakenne ja laajuus

3.1 Varhaisiän kuvataidekasvatuksen laajuus

Pukinmäen taidekouluissa on mahdollisuus osallistua **varhaisiän taideintegraatio-opintoihin** ja **varhaisiän kuvataiteen opintoihin**. Varhaisiän opetus on suunnattu 2–7-vuotiaille lapsille.

Taideintegraatio-opintojen toimintamuotoja ovat taidepomppu ja taidemuskari. Niiden yhteenlaskettu laajuus on 32 tuntia. Taidepomppua ja taidemuskaria pidetään kumpaakin 16 kertaa lukuvuodessa.

Varhaisiän kuvataiteen opintojen laajuus on 40 tuntia. Opetustuokioita pidetään 30 kertaa lukuvuodessa, 14 kertaa syyslukukaudella ja 16 kertaa kevätlukukaudella.

3.2 Taiteen perusopetuksen laajuus kuvataiteessa

Kuvataiteen opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteita. **Laajan oppimäärän** laskennallinen laajuus on yhteensä 1300 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perusteena käytetään 45 minuutin pituisia oppituntia. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiset opinnot ovat suunnattu 7–18-vuotiaille lapsille ja nuorille.

Pukinmäen taidekouluissa opetustuokioita pidetään 30 kertaa lukuvuodessa, 14 kertaa syyslukukaudella ja 16 kertaa kevätlukukaudella. Kuvataiteen opetustuokioiden muodostavat lukuvuosittain seuraavia opintokokonaisuuksia:

60 min = 40 ot/lv

75 min = 50 ot/lv

90 min = 60 ot/lv

120 min = 80 ot/lv

135 min = 90 ot/lv

2 x 90 min = 120 ot/lv

Opintojen kokonaiskesto vuosissa määrittyy sen mukaan, kuinka monta opintokokonaisuutta oppilas lukuvuosittain suorittaa. Mitä enemmän opintokokonaisuuksia lukuvuosittain suoritetaan sitä nopeammin opinnot etenevät.

4 Varhaisiän kuvataidekasvatus

4.1 Varhaisiän taideintegraatio-opinnot

Varhaisiän taideintegraatio-opintojen toimintamuotoja ovat taidepomppu ja taidemuskari. Opetuksessa korostuu taiteen oppiminen leikin kautta, jossa eri taiteenalat integroituvat yhteen. Taidepomppussa yhdistyvät sirkustaide, tanssi ja teatteritaide. Taidemuskarissa yhdistyvät kuvataide, musiikki ja sanataide. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Opinnot on suunnattu 2–5-vuotiaille lapsille.

Taidepomppu

Taidepomppu kehittää lapsen luovuutta, taiteellisia valmiuksia ja itsetuntoa. Lapset osallistuvat opetukseen yhdessä itselle läheisen aikuisen kanssa. Opetuksessa tutustutaan monipuolisesti sirkukseen-, tanssiin- ja teatteriin. Taidetta opitaan leikin kautta, jossa eri taiteenalat integroituvat yhteen. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Lukuvuosittaiset esiintymiset, joihin osallistutaan yhdessä aikuisen kanssa, kuuluvat opetukseen.

Taidemuskari

Taidemuskari kehittää lapsen luovuutta, taiteellisia valmiuksia ja itsetuntoa. Lapset osallistuvat opetukseen yhdessä itselle läheisen aikuisen kanssa. Opetuksessa tutustutaan monipuolisesti musiikkiin, sanataiteeseen ja kuvataiteeseen. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Lukuvuosittaiset esiintymiset, joihin osallistutaan yhdessä aikuisen kanssa, kuuluvat opetukseen.

Tavoitteet

- tutustua taideopetukseen ja taiteen tekemiseen leikin kautta
- tutustua ryhmämuotoiseen opetukseen
- saada kokemuksia esiintymisestä
- antaa kosketus kuvataiteeseen, musiikkiin, sanataiteeseen, sirkustaiteeseen, tanssiin ja teatteritaiteeseen

4.2 Varhaisiän kuvataiteen opinnot

Varhaisiän kuvataideopintojen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Kuvataiteen varhaisiänopetus on suunnattu 5–7-vuotiaille lapsille.

Tavoitteet

- saada myönteisiä kokemuksia kuvataiteesta
- kokeilla kuvataiteen työtapoja leikin kautta
- löytää itselle mieluisia uusia työtapoja
- kehittää valmiuksia tuleviin kuvataideopintoihin
- kehittää valmiuksia työskennellä ryhmässä

5 Kuvataiteen laaja oppimäärä

Kuvataide ja visuaalinen kulttuuri heijastavat oman aikakautensa elämää ja arvoja ja tuovat esiin meitä puhuttelevia ilmiöitä. Taide on tärkeä heijastuspinta tunteillemme ja inhimilliselle elämällemme. Pukimäen taidekoulun kuvataideopinnoissa kuvataiteeseen suhtaudutaan laaja-alaisesti ilmiönä, jonka rajat ovat avoimet. Opetuksessa avataan kuvataiteen yhteyksiä tieteeseen ja muihin taiteenlajeihin sekä mahdollistetaan poikkitaiteellinen työskentely.

Pukimäen taidekoulujen kuvataideopetus mahdollistaa onnistumisen kokemuksia, edistää oppilaan kykyä nähdä asioita luovasti ja auttaa ratkaisemaan eteen tulevia kuvallisia ongelmia itsenäisesti. Opetus tukee oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan kokemuksiaan ja tunteitaan visuaalisin keinoin ja löytämään tekemisen ilo. Oppilaita rohkaistetaan syventymään heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisukeinoihin. Heitä myös kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä. Opintojen edetessä oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista.

Opetuksessa vahvistetaan oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Oppilasta kannustetaan pohtimaan kuvataiteen yhteiskunnallisia merkityksiä ja kehittämään kriittistä ajattelua. Ekologisuuden, esteettisyyden ja eettisyyden merkitys kuuluvat luonnollisena osana kuvataideopetuksen lähtökohtiin. Opinnot antavat valmiudet kuvataideopintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa sekä kuvataiteen omaehtoiselle elinikäiselle harrastamiselle.

5.1 Kuvataideopintojen rakenne ja laskennallinen laajuus

KUVATAITEEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ	1300 ot
KUVATAITEEN PERUSOPINNOT	800 ot yhteensä
Yhteiset opinnot	600 ot yhteensä
Startti I	60 ot
Startti II	60 ot
Startti III	60 ot
Spurtti I	80 ot
Spurtti II	80 ot
Spurtti III	80 ot
Taito I	90 ot
Taito II	90 ot
Vapaasti valittavat opinnot	200 ot yhteensä
Kuvataiteen työpaja	
Taideproduktio	
Sivuaine	
KUVATAITEEN SYVENTÄVÄT OPINNOT	500 ot yhteensä
Yhteiset opinnot	300 ot yhteensä
Yleinen taide	90 ot
Yhteisötaide	90 ot
Lopputyö	120 ot
Vapaasti valittavat opinnot	200 ot yhteensä
Kuvataiteen työpaja	
Taideproduktio	
Sivuaine	

5.2 Kuvataiteen perusopinnot

Kuvataiteen laajan oppimäärän perusopinnot 800 ot jakautuvat kohdassa 5.1 esitetyn taulukon mukaisesti **startti I-III**, **spurtti I-III** ja **taito I-II** –opintoihin sekä **vapaasti valittaviin** opintoihin.

Startti I-III (60 ot + 60 ot + 60 ot = 180 ot)

Starttiopinnot muodostuvat kolmesta taitotasoltaan syvenevästä kokonaisuudesta. Starttiopinnoissa painottuvat ryhmässä työskenteleminen ja kuvataideilmaisun alkeiden oppiminen mielikuvituksen, leikin ja kokemuksellisuuden kautta. Oppilasta kannustetaan omien kiinnostuksenkohteiden ja tekemisen ilon löytämiseen. Tunneilla kokeillaan erilaisia piirustustekniikoita ja materiaaleja sekä opetellaan värien sekoittamista, muodon hakemista ja sommittelua. Oppilas tutustuu monipuolisesti taiteen tekniikoiden alkeisiin, kuten esimerkiksi muotoiluun, keramiikkaan, plastiseen sommitteluun, maalaukseen, piirtämiseen ja valokuvaukseen sekä niille ominaisiin työtapoihin. Työskennellessä opitaan kuvantekemisen sanastoa sekä työvälineiden huoltoa. Oppilaan töitä laitetaan näytteille toisten nähtäväksi.

Tavoitteet

- kehittää kykyä toimia ryhmässä toisia kuunnellen ja arvostaen
- kehittää ja rohkaista oppilaan kuvallisen ilmaisun taitoja ja omia mieltymyksiä
- löytää yksilölliset kuvallisen kiinnostuksen kohteet
- kannustaa tutustumaan kuvataiteen erilaisiin tekniikoihin ja materiaaleihin
- oman taiteellisen työn tarkasteleminen positiivisesti
- kuvataiteen sanaston tunteminen ja sen käyttöön harjaantuminen
- sommittelun ja suhteiden tajun kehittäminen

Spurtti I-III (80 ot + 80 ot + 80 ot = 240 ot)

Spurttiopinnot muodostuvat kolmesta taitotasoltaan syvenevästä kokonaisuudesta. Spurttiopinnoissa painottuvat visuaalisen ymmärryksen, teknisten taitojen ja taiteellisen näkemyksen harjaantuminen kuvataiteen eri osa-alueilla. Opinnoissa perehdytään kokonaisvaltaisesti kaksiulotteisen ja kolmiulotteisen visuaalisen ilmaisun tuottamiseen sekä tutustutaan valokuvaukseen, mediataiteisiin ja virtuaalisiin kuvallisiin ympäristöihin. Tunneilla perehdytään värioppiin ja värien ominaisuuksiin käyttäen monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja kuvantekemisen tekniikoita. Lisäksi harjoitellaan muodon hahmottamista valoa ja varjoa havainnoimalla ja tilan kuvaamista väreillä ja perspektiiviopiirtämisellä. Plastista sommittelua ja kolmiulotteisen tilan hahmottamista harjoitellaan erilaisin tekniikoin. Opinnot kannustavat pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn sekä tukevat yksilöllisten visuaalisten kiinnostuksen kohteiden kokeilua ja oman visuaalisen kielen löytämistä. Opetuksessa tutustutaan eri aikakausien ja kulttuurien artefakteihin sekä oman ajan taiteeseen. Opetukseen kuuluu näyttelykäyntejä, joiden pohjalta kehitetään kuvanluku- ja medialukutaitoa yhteisissä keskusteluissa ja analyysitehtävissä. Oppilaiden töitä asetetaan yhteisesti koettavaksi, ja oppilaat osallistuvat teoksillaan vuotuisen yhteiseen taidenäyttelyyn.

Tavoitteet

- kehittää taideajattelua
- laajentaa taiteen materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tuntemusta
- kehittää kuvailmaisutaitoa sekä taidekäsitystä ja itsetuntemusta
- tutustua itselle merkitykselliseen taiteeseen ja tunnistaa omia innoituksen lähteitä
- ohjata tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä
- kannustaa oppilasta sanallistamaan ja perustelevaan tulkintojaan sekä arvostamaan toisten näkemyksiä
- ohjata tarkastelemaan kuvataiteen ja visuaalisen viestinnän maailmasta välittämiä viestejä ja arvioimaan niitä kriittisesti

Taito I-II (90 ot + 90 ot = 180 ot)

Taito-opinnot muodostuvat kahdesta tasoltaan syvenevästä kokonaisuudesta. Taito-opinnoissa syvennetään oppilaan käden ja silmän välistä yhteistyötä. Havainnosta piirtäminen ja maalaaminen ovat tärkeitä lähtökohdat työskentelylle. Tilan ja muodon hahmottamista kaksiulotteisella pinnalla syvennetään. Sommittelutaitoa ja visuaalisten elementtien tasapainoista yhdistelyä kaksi ulotteisissa, kolmiulotteisissa, digitaalisissa ja virtuaalisissa ympäristöissä harjaannutetaan. Lisäksi tutkitaan visuaalisen ilmaisun sääntöjen ja totuttujen kaavojen rikkomista sekä kannustetaan oppilaita kyseenalaistamaan omia näkemyksiään. Työskentely on pitkäjänteistä, ja oppilaan yksilöllisen ilmaisun ja omien vahvuuksien löytämistä tuetaan. Taidehistorian ja eri tyylikausien tuntemusta syvennetään. Opetukseen kuuluu taidemuseo- ja galleriakäyntejä sekä taidekokemusten analysointia. Oppilas toteuttaa ainakin yhden pidemmän tavoitteellisen prosessin, jonka pohjalta syntynyt teos esitetään yleisölle.

Tavoitteet

- tukea löytämään omia vahvuuksia taiteen tekemisessä
- syventää kuvataiteen materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden hallintaa
- ohjata perehtymään taiteen historiaan ja nykyhetkeen sekä pohtimaan taiteen tehtäviä ja vaikutuskeinoja tulevaisuudessa
- kannustaa ottamaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja
- tukea kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitoja sekä tarjota mahdollisuuksia ajatuksien ja kannanottojen esittämiseen julkisissa tiloissa

Vapaasti valittavat opinnot (200 ot)

Pukinmäen taidekoulussa kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintoihin kuuluu vapaasti valittavia opintoja 200 ot. Vapaasti valittavat opinnot ovat kuvataiteen työpajaopinnot, taideproduktio-opinnot ja sivuaineopinnot.

Kuvataiteen työpajaopinnot ovat lukuvuosittain vaihtelevia kokonaisuuksia, joissa oppilas voi erikoistua johonkin kuvataiteen osa-alueeseen. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi animaatio, sarjakuva, keramiikka, lyhytelokuva ja mediataide. Opetuksen järjestäjä informoi lukuvuosittain oppilaita tarjolla olevista opinnoista. Opintokokonaisuuksien tarjonnassa otetaan huomioon oppilaiden omat toiveet ja kiinnostuksen kohteet. **Taideproduktio-opinnoissa** oppilas osallistuu monitaiteisen yleisölle esitettävän tuotteen toteutukseen. Pukinmäen taidekoulussa tyypillisiä taideproduktio-opintoja ovat monitaiteinen joulutuotteen (40 ot) ja kesäproduktio (80 ot). **Sivuaineopinnoissa** oppilas valitsee itselleen mieluisan taideaineen opiskeltavaksi kuvataiteen ohella. Mahdollisia sivuaineita ovat sanataide, musiikki, sirkustaide, tanssi ja teatteritaide. Sivuaineita voi olla myös useampi. Sivuaineiden tuntimäärät vaihtelevat taiteenalaista riippuen 20 tunnista 60 tuntiin lukuvuodessa.

Tavoitteet

- syventää näkemystä kuvataiteesta
- kannustaa tekemään huomioita ja havaintoja kuvataiteesta uudesta kontekstista käsin
- antaa kosketus monimuotoiseen taiteeseen
- tutustua taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden välisyyttä hyödyntäen
- rohkaista toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä

5.3 Kuvataiteen syventävät opinnot

Kuvataiteen laajan oppimäärän syventävät 500 ot opinnot jakautuvat kohdassa 5.1 esitetyn taulukon mukaisesti **yleinen taide**, **yhteisötaide** ja **lopputyö** –opintoihin sekä **vapaasti valittaviin** opintoihin.

Yleinen taide (90 ot)

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten esiintuojana, foorumina ajatuksille ja kokemuksille meitä ympäröivästä fyysisestä sekä oppilaan sisäisestä maailmasta. Opetuksessa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa. Lisäksi pohditaan omien kuvien suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Opintojen aikana tarkastellaan erityisesti ihmiskehoa ja sen hahmottamista tilallisena kappaleena sekä opetellaan piirtämään ja maalaamaan ihminen anatomisesti oikein. Opetukseen kuuluu taidemuseo- ja galleriakäyntejä sekä taiteen eri aikakausiin tutustumista ja niiden erojen hahmottamista. Taidekokemuksia jaetaan yhteisissä keskusteluissa ja kuva-analysitehtävissä. Oppilaita kannustetaan havainnoimaan taidemaailman rakenteita sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen ilmaisun yhteiskunnallisia ilmentymiä. Oppilas osallistuu työllään oppilaiden taidenäyttelyyn.

Tavoitteet

- syventää oppilaan visuaalisen ilmaisun taitoja ja taidekäsitystä oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja oppilaalle merkityksellisen taiteen kautta
- ohjata oppilasta omien tavoitteiden mukaisissa työskentelyprosesseissa
- rohkaista käyttämään eri materiaaleja ja tekemään kokeiluja
- tukea oppilasta pitkäjänteiseen työskentelyyn
- syventää oppilaan taitoa tutkia ja tulkita visuaalisen kulttuurin ilmiöitä tekijän ja katsojan näkökulmasta
- tutustuttaa nykytaiteen toimintatapoihin ja haastaa pohtimaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta ilmaisun sekä kuvataiteen teosten merkitystä yhteiskunnassa eri aikakausina
- tutustuttaa ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja taideinstituutioihin oppilaan mahdollisia kuvataiteen jatko-opiskeluita ajatellen
- kannustaa oppilasta oma-aloitteisuuteen ja ottamaan vastuu omasta työskentelystään
- ohjata tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria ja sen ilmentymiä eri näkökulmista

Yhteisötaide (90 ot)

Opetuksessa tarkastellaan rakennettua ympäristöä, julkista taidetta sekä ympäristötaidetta ja niiden merkitystä ihmisille. Taideteoksen suunnittelussa ja toteutuksessa oppilaita ohjataan yhteisölliseen prosessiin. Opintojen aikana toteutetaan yhteisötaideprojekti/-projekteja, esim. seinämaalaukseen johonkin julkiseen tilaan.

Tavoitteet

- yhteisöllisen taideprojektin suunnittelu, organisointi ja käytännön toteuttaminen
- ympäristötaiteessa ja yhteisötaiteessa käytettäviin tekniikoihin ja materiaaleihin perehtyminen
- yksityisen ja julkisen taiteen erityispiirteiden havainnointi
- omassa elinympäristössä oleviin julkisiin taideteoksiin tutustuminen

Lopputyö (120 ot)

Opintojen aikana oppilas tekee syventävistä opinnoistaan portfolion ja lopputyön. Opiskelija valitsee työn ilmaisukeinot, materiaalit ja tekniikat asettamiensa lähtökohtien ja tavoitteiden pohjalta. Lopputyö on teos, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi perinteisen kuvataiteen, valokuvan, graafisen suunnittelun, muotoilun ja nykytaiteen keinoin tai niitä yhdistellen. Lopputyöhön liittyvät viikoittaiset lopputyöseminaarit. Teos voi olla myös installaatio, performanssi, media-, yhteisötaide- tai ympäristötaideteos. Ääni, liike, tanssi, laulu, sanat ja käsitteet voivat olla osa teosta. Portfoliossa oppilas reflektoi taiteellista työskentelyään ja taiteen tekemisessään laajemmin. Kuvataiteen syventävien opintojen lopputyön portfolio sisältää: 1) luonnoksia, kokeiluja ja tutkielmia työskentelyn eri vaiheista, 2) kuvausta työskentelyn etenemisestä ja mahdollisista muutoksista, 3) pohdintaa opiskelijan lopputyöhön liittyvästä kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista, 4) oman oppimisprosessin, työskentelyn ja teoksen itsearviointia sekä 5) työ- ja ajankäyttösuunnitelman.

Tavoitteet

- oppilaan visuaalisen ilmaisun taitojen syventäminen
- tavoitteiden ja välitavoitteiden asettaminen sekä pitkäjänteinen työskentely
- taideprosessiin antautuminen
- taidekäsitteiden syventäminen oppilaan oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja oppilaalle merkityksellisen taiteen kautta
- valmiudet perustella omia tulkintoja ja arvostuksia suullisesti ja kirjallisesti

Vapaasti valittavat opinnot (200 ot)

Pukinmäen taidekoulussa kuvataiteen laajan oppimäärän perusopintoihin kuuluu vapaasti valittavia opintoja. Vapaasti valittavat opintoja ovat kuvataiteen työpajaopinnot, taideproduktio-opinnot ja sivuaineopinnot.

Kuvataiteen työpajaopinnot ovat lukuvuosittain vaihtelevia kokonaisuuksia, jossa oppilas voi erikoistua johonkin kuvataiteen osa-alueeseen. Opetuksen järjestäjä informoi lukuvuosittain oppilaita tarjolla olevista opinnoista. Opintokokonaisuuksien tarjonnassa otetaan huomioon oppilaiden omat toiveet ja kiinnostuksen kohteet. **Taideproduktio-opinnoissa** oppilas osallistuu monitaiteisen yleisölle esitettävän tuotteen valmistamiseen. Pukinmäen taidekoulussa tyypillisiä taideproduktio-opintoja ovat monitaiteinen joulutuotteen valmistaminen (40 ot) ja kesäproduktio (80 ot). Oppilas hyödyntää tuotteen valmistamisprosessissa kuvataideopintojaan ja osallistuu aktiivisesti esimerkiksi esityksen lavastuksen toteuttamiseen. **Sivuaineopinnoissa** oppilas valitsee oman kuvataideopiskeluaan tukevan sivuaineen. Sivuaineiden tuntimäärät vaihtelevat taiteenalasta riippuen 20 tunnista 60 tuntiin lukuvuodessa. Sivuaineita voi olla myös useampi. Oppilas integroi oman kuvataiteellista osaamistaan sivuaineopintoihin.

Tavoitteet

- syventää näkemystä kuvataiteesta
- kannustaa tekemään huomioita ja havaintoja kuvataiteesta uudesta kontekstista käsin
- antaa kosketus monimuotoiseen taiteeseen
- tutustua taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden välisyyttä hyödyntäen
- rohkaista toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä
- syventää osaamistaan keskittyen itse valitsemaansa kuvataiteen osa-alueeseen ja materiaaleihin
- suunnitella ja toteuttaa teoksia valitsemillaan tekniikoilla itsenäisesti ja omaan yksilölliseen ilmaisuunsa ja sen kehittämiseen syventyen havainnoiden samalla omaa luovaa prosessia ja ajattelua sekä niiden visuaalista toteuttamista

5.4 Oppimisen arviointi kuvataideopetuksessa

Arviointi tukee oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Jatkuvaan arviointiin sisältyy monipuolisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Oppilaat saavat välitöntä tilannesidonnaista palautetta. Lisäksi oppilas saa henkilökohtaista palautetta oppimisestaan joka lukuvuosi opettajan kanssa käytävässä palautekeskustelussa. Itsearviointissa oppilaat pohtivat oppimistavoitteitaan, havainnoivat työskentelyään ja tarkastelevat oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnin ja palautteen arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisunvalmiuksien kehittymistä, kannustaa oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjata häntä arvostamaan toisten näkemyksiä.

Kuvataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteet ovat 1) taidesuhte, 2) visuaalinen lukutaito ja 3) osallisuus ja vaikuttaminen. Oppilalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista. Oppilas perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja tämän lisäksi häntä rohkaistaan asettamaan omia tavoitteitaan.

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen sekä itse- ja vertaisarviointitaitojen kehittymistä. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen reflektointiin sanallistamalla, kuvallisesti ja muita ilmaisun keinoja käyttäen.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan itsenäistä työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista sekä kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventämistä. Jatkuvalle vuorovaikutteisella arvioinnilla ja muulla palautteella oppilasta innostetaan työskentelemään, kommunikoimaan, osallistumaan ja vaikuttamaan. Arvioinnilla ohjataan oppilaan osaamisen kehittymistä hänen syventävien opintojensa laajentumisen tai painottumisen mukaisesti. Syventävien opintojensa aikana oppilas dokumentoi asettamia tavoitteita, työskentelyä, kuvailmaisua, itsearviointia, oman oppimisensa edistymistä ja saavuttamaansa osaamista. Oppilaan kokoaman dokumentaation avulla tuetaan oppilaan syventävien opintojen tavoitteellista etenemistä.

Lopputyön arviointi

Kuvataiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä ja portfolioista. Oppilas saa lopputyöstä ja portfolioista suullisen ja kirjallisen palautteen. Suorituksen arvioi oma opettaja ja toinen arvioija, jonka tulee myös olla kyseisen alan asiantuntija.

Lopputyötä arvioitaessa kiinnitetään huomiota seuraaviin osa-alueisiin:

- teoksen kiinnostavuuteen ja sen kokonaisuuden vaikuttavuuteen sekä aiheen syvälliseen omakohtaiseen tulkintaan
- teoksen aiheen kekseliäisyyteen ja omaperäisyyteen
- ilmaisukeinojen, materiaalin ja tekniikan onnistuneeseen ja toisiaan tukevaan kokonaisuuteen
- valitun aiheen lähtökohtien ja tavoitteiden välittymiseen teoksesta

Lopputyön portfolioa arvioitaessa kiinnitetään huomiota seuraaviin osa-alueisiin:

- tavoitteiden ja valintojen vaativuus, ja niiden ymmärrettävä kuvaaminen
- työskentelyprosessin kuvaus suhteessa tehtävän lähtökohtiin ja tavoitteiden toteutuminen suhteessa teokseen
- kriittisyys, ennakkoluulottomuus ja päämäärätietoisuus tiedon hankinnassa sekä kokeilujen tekemisessä
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemus
- valintojen, työn vahvuuksien ja kehitettävien asioiden reflektointi

Lopputyön hyvän osaamisen kriteerit

Opiskelija osaa motivoituneen ja pitkäjänteisen opiskelunsa ansiosta ideoida ja toteuttaa taideteoksen. Teoksen kokonaisuudesta välittyy tekijän tavoitteet ja lähtökohdat. Teos on omaperäinen taiteellinen ja visuaalinen kokonaisuus, jonka sisältö ja esittämismuoto tukevat toisiaan. Teos osoittaa, että tekijällä on syvällinen kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemus. Opiskelija tuntee ja hallitsee käyttämänsä materiaalit ja tekniikat. Opiskelija osaa arvioida työskentelyprosessiaan ja teosta sekä löytää prosessinsa kannalta olennaiset asiat lopputyötä refleктоivassa portfolioissa.

6 Aikuisten kuvataideopinnot

Aikuisten kuvataideopinnot tarjoavat pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle. Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluympäristö. Aikuisopiskelijaa ohjataan opiskelemaan kuvataidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja mahdollisuuksiensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa opiskeltavasta taiteenalasta. Opiskelijoita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin. Kaiken ikäiset yli 18-vuotiaat voivat osallistua aikuisten taideopetukseen. Pukinmäen taidekoulussa taiteen tekeminen nähdään elinikäisenä oppimisprosessina.